

Qorti ta' l-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imhalled Anthony Ellul

Appell Numru 16/15

George Pace (KI 362961M) (appellat)

v

Elmo Insurance Limited (C-3500) (appellanti)

Il-Gimgha, 7 t'Ottubru 2016

B'avviz prezentat fit-Tribunal għat-Talbiet tal-Konsumatur, l-attur talab li s-socjeta konvenuta tiġi kkundannata thallsu s-somma ta' €3,242.25, spejjeż għat-tiswija tal-vettura tiegħu assikurata mal-konvenuta u €112 spejjeż ta' kiri għal tmint ijiem ta' vettura.

Il-konvenuta wiegħbet:

(i) l-inkompetenza tat-Tribunal billi skont it-termini tal-polza, "*all differences arising out of the policy shall be referred to the decision of an arbitrator appointed under the current statutory provisions within one month after a written request by you or us*".

(ii) fil-mertu t-talbiet huma nfondati fil-fatt u fid-dritt.

B'sentenza tat-23 ta' Lulju 2015 it-Tribunal laqa' l-ewwel eccezzjoni.

George Pace appella mis-sentenza bl-aggravju li l-artikolu 44(2)(ċċ) jiprojbixxi d-deroga tal-ġurisdizzjoni tat-Tribunal. Il-konvenuta wiegħbet li s-sentenza hi ġusta peress li dak l-artikolu ma jeskludix kwalsiasi arbitraġġ, imma biss arbitraġġi mhux koperti mil-liġi. L-arbitraġġ in kwistjoni huwa kopert bil-liġi għax jinkwadra ruħu taht id-disposizzjonijiet tal-Att dwar l-Arbitraġġ.

Sentenza tat-Tribunal għal Talbiet tal-Konsumatur.

"Illi fi ftit kliem jinghad li din hi decizjoni fuq eccezzjoni preliminari mogħtija mis-socjeta intimata fejn hemm stipulat fil-polza ta' assikurazzjoni de quo li kwalunkwe pendenza għandha tiġi riferuta lill-arbitru u dan skont klawzola 8 tal-kundizzjonijiet ta' Dok. KG1;

Illi ma kien hemm ebda kontestazzjoni dwar il-kuntratt t'assikurazzjoni li jirregola r-relazzjoni bejn il-partijiet;

Illi ma ngħatat ebda spjegazzjoni għaliex dak maqbul fil-polza ta' assikurazzjoni m'għandux jiġi mplimentat u ezegwit u ma tressqet ebda prova li r-rikorrent jista' jsofri xi pregudizzju jekk l-eccezzjoni preliminari tintlaqa';

Illi l-intenzjoni tal-partijiet kienet li f'kaz ta' xi differenzi li jirrigwardaw il-polza t'assikurazzjoni,

dawn ghandhom jigu ndirizzati lill-Arbitru u ghalhekk din il-klawzola arbitrali timmerita applikazzjoni u dan fuq l-istregwa ta' pacta sunt servanda;

Illi tali hsieb gie ribadit mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Jurisdizzjoni Kostituzzjonali) fl-ismijiet Janice Cassar vs Simon Deguara et fejn intqal:

"... non si tratta minn pretenzjoni civili li l-ligi trid bilfors tigi deciza minn organu li mhux il-Qorti... izda riflessjoni tal-principju pacta sunt servanda fis-sens li ladarba z-zewg partijiet jaghzu tribunal ghad-determinazzjoni tal-problemi li jista' jkollhom fil-futur, ebda parti ma jista' unilateralment iwarrab dak l-arrangement..."

Illi t-Tribunal jaghmel tieghu dan l-argument;

Illi l-Qrati taghna konsistentement ikkonfermaw li ghaladarba tali klawzola tirrifletti r-rieda tal-partijiet u ghaladarba tali klawzola hi wahda valida, din ghandha tigi implimentata u esegwita (Edwina Vella vs Wilfred Mamo noe u Malta Shipyards Limited vs VPJ Limited);

Illi fin-nuqqas ta' ragunijiet u provi mressqa dwar ghalfejn ftehim fl-intier jew f'parti minnu, m'ghandux jigi esegwit, tali ftehim ghandu jigi onorat miz-zewg partijiet ghax jirrispekkja dak li riedu l-partijiet fil-mument tal-iffirmar."

Konsiderazzjoni.

1. L-attur kellu l-vettura assicurata mas-soċjeta konvenuta, taht polza *comprehensive*. L-attur kien involut f'incident tat-traffiku u għamel claim mas-soċjeta konvenuta. Wara li saret it-tiswija u l-attur ħallas l-ispejjeż, inqala' diżgwid. L-attur ippretenda ħlas ta' €3,243.25 u €112 spejjeż ghal tmint ijiem għall-kiri ta' vettura. Madankollu l-konvenuta riedet thallsu €2,381.09.
2. It-terms and conditions tal-polza jinkludu klawzola ta' arbitragg li taqra:

"All differences arising out of the Policy shall be referred to the decision of an Arbitrator appointed under current statutory provisions within one month after a written request by you or us. If we refuse liability for a claim and this claim is not referred to Arbitration within the period as defined by Legislation, the claim shall be deemed to have been withdrawn and cannot subsequently be revived."

3. Id-Direttiva 93/13/EEC, li giet addottata fl-ordni ġuridiku Malti permezz tal-att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur (Kap. 378), għandha disposizzjonijiet ta' natura ta' ordni pubbliku li jipproteġu lill-konsumatur, meqjus bħala l-parti debboli fil-kuntratti li jagħmel. Normi li jidderogaw mill-principju stabbilit fil-Kodiċi Ċivili li l-kuntratt huwa liġi għall-partijiet li jkunu ffirmawh. L-artikolu 44 tal-Kap. 378 jipprovdi:

"(1) Ma jistgħux jintużaw f'kuntratti li jsiru mal-konsumatur espressjonijiet mhux ġusti, jew espressjonijiet jew kombinazzjoni ta' espressjonijiet li jkunu mhux ġusti f'illi jkollhom bħala skop jew effett xi wieħed mill-iskopijiet u effetti msemmija fis-subartikolu (2), u kull espressjoni pprojbita kif hawn aktar qabel imsemmi li tiddaħħal f'xi kuntratt li jsir mal-konsumatur għandha titqies bħallikieku qatt ma tkun hekk iddaħħlet."

(2) *L-espressjonijiet imsemmija fis-subartikolu (1) jinkludu espressjonijiet li jkollhom l-iskop jew l-effett li ...*

(ċ) *jeskludu jew jillimitaw id-drittijiet legali ta' konsumatur kontra l-kummerċjant fil-każ ta' nuqqas totali jew parzjali ta' twettiq jew ta' twettiq inadegwat mill-kummerċjant ta' xi waħda mill-obbligazzjonijiet kontrattwali tiegħu...*

(ċċ) *jeskludu jew ifixklu d-dritt li għandu l-konsumatur li jieħu azzjoni legali jew li jeżerċita xi rimedju legali ieħor, b'mod partikolari billi jeħtieġu lill-konsumatur li jieħu xi kwistjoni għal **arbitraġġ li ma jkunx jaqa' taħt xi disposizzjoni tal-liġi**, biex b'hekk jirrestringu l-evidenza li jkollu f'idejha jew jimponu fuq l-oneru tal-prova li, skont il-liġi li tkun tapplika, għandu jinkombi fuq il-parti l-oħra fil-kuntratt.*

4. F'sentenza tal-Qorti Ewropea tat-3 ta' April 2014 (**Katalin Sebestyen v Zsolt Csaba Kovari et**, C-342/13)¹, intqal:

".....it is for the national court concerned to determine whether a clause contained in a mortgage loan contract concluded between a bank and a consumer — vesting exclusive jurisdiction in a permanent arbitration tribunal, against whose decisions there is no judicial remedy under national law, to hear all disputes arising out of that contract — must, having regard to all of the circumstances surrounding the conclusion of that contract, be regarded as unfair under those provisions. In the context of its assessment, the national court must, in particular:

*— verify whether the clause at issue has the object or effect of excluding or **hindering the consumer's right to take legal action or exercise any other legal remedy**; and*

— take account of the fact that the communication to the consumer, before the conclusion of the contract at issue, of general information on the differences between the arbitration procedure and ordinary legal proceedings cannot alone make it possible to rule out the unfairness of that clause.

If the clause is held to be unfair, it is for that court to draw the appropriate conclusions under national law in order to ensure that the consumer is not bound by that clause."

5. Il-kondizzjonijiet tal-polza ma ġewx negozjati. Huma kondizzjonijiet imposti mill-konvenuta. Jistgħu għalhekk jiġu deskritti bħala *standard conditions*.
6. Skond il-kuntratt, ir-rimedju li kellu l-attur kien li jħarrek lill-konvenuta fi proċeduri ta' arbitraġġ. Fir-risposta tal-appell ² il-konvenuta targumenta li l-artikolu 44(2)(ċċ) ma jeskludix kwalsiasi arbitraġġ, iżda biss dawk l-arbitraġġi li ma jkunux jaqgħu taħt disposizzjoni tal-liġi. L-arbitraġġ in kwistjoni f'din il-kawża, tkompli targumenta l-appellata, mhux wieħed "*not covered by legal provisions*" billi l-każ odjern huwa wieħed, "*fejn l-Att dwar l-Arbitraġġ jirregola l-proċedura applikabbli għall-arbitraġġi volontarji*". F'sentenza tal-High Court Ingliża, **Mylcris**

¹ Is-sentenza kienet minn riferenza preliminari. Il-kaz kien jitratta kuntratt ta' self, fejn kien jinghad li f'kaz ta' tilwim dwar il-kuntratt, il-gurisdizzjoni esklussiva fir-rigward tal-kwistjoni tkun vestita f'idejn tlett arbitri.

² Paragrafu 12

Builders Ltd v Buck [2008] APP.L.R. 09/19 mogħtija fid-19 ta' Settembru, 2008 minn Mr Justice Ramsey li kkunsidra t-tifsira tal-kliem "*arbitration not covered by legal provisions*":

" 5 2 . I respectfully adopt the approach of Judge Havery in *Zealander & Zealander at 729* as to the meaning in paragraph 1(q) of "*arbitration not covered by legal provisions*". I do not consider that, as the Claimant submits, arbitration under the 1996 Act is arbitration covered by legal provisions. Rather, **I consider that phrase would apply to a case where, for instance, there is a statutory arbitration requirement.** It does not apply to arbitration generally."

Il-qorti hi iktar propensa li taqbel mar-raġunament tal-appellata. L-interpretazzjoni li ngħatat fl-imsemmija sentenza, hi restrittiva wisq. Il-qorti hi tal-fehma li pjuttost dawk il-kliem qegħdin jirreferu għall-arbitraġġi li ma jkunux regolati b'liġi, li żgur m'huwiex il-każ in eżami. Fi klawżola 8 tat-*terms & conditions* tal-kuntratt, m'hemm xejn x'jindika li l-arbitraġġ jidderoga mill-provvedimenti li hemm fl-Att dwar l-Arbitraġġ (Kap. 387).

7. Madankollu dak li hu essenzjali³ hu li jiġi verifikat: "*whether the clause at issue has the object or effect of excluding or **hindering the consumer's right to take legal action or exercise any other legal remedy.***" Il-kliem "*particularly by requiring the consumer to take disputes exclusively to arbitration not covered by legal provisions*", ma jfissirx li taħt il-paragrafu (ċċ) tal-Artikolu 44(2) tal-Kap. 378 dak hu l-uniku każ fejn jista' jiġi ddikjarat li klawżola arbitrali hi ngħusta.
8. Fir-realtà l-kwistjoni bejn il-kontendenti kienet dwar is-somma miżera ta' €974.16, u dan peress li l-konvenuta kienet disposta tħallas is-somma ta' €2,381.09 filwaqt li l-attur jippretendi li jithallas is-somma ta' €3,355.25. Il-konvenuta riedet tħallas is-somma għas-saldu, u l-attur irrifjuta li jaċċetta l-ħlas. F'tali ċirkostanzi l-attur kellu bilfors iħarrek lill-konvenuta għas-somma shiħa, ġialadarba hu evidenti li l-partijiet ma ftehmux li s-somma ta' €2,381.09 titħallas bla preġudizzju għad-dritt tal-attur li jħarrek lill-konvenuta għall-bilanċ.
9. Jekk l-attur ipproċeda b'arbitraġġ, dan ovvjament kien ser ifisser iktar spejjeż. Biss biss jirriżulta li l-attur kien ser ikollu jħallas lill-arbitru s-somma ta' €279.52⁴ (ara Liġi Sussidjarja 387.01) kif ukoll spejjeż amministrattivi liċ-Ċentru tal-Arbitraġġ⁵. Min-naħa l-oħra fit-Tribunal għal Talbiet tal-Konsumatur, l-arbitru ma jithallasx mill-parti. Inoltre, biex tiġi proposta l-kawża quddiem it-Tribunal, il-ħlas li kellu jsir kien ta' €23.20 (ara Liġi Sussidjarja 378.01). Imbagħad kif tingħata s-sentenza, kull ma kellu jħallas kienet is-somma ta' €18.60. Min-naħa l-oħra

³ Hekk qalet il-Qorti Ewropea fis-sentenza **Sebestyen v Kovari et.**

⁴ Ma jinkludix Taxxa Fuq il-Valur Miżjud.

⁵ Eżempju l-użu tal-premises taċ-Ċentru tal-Arbitraġġ għal kull siegħa tissarraf fi ħlas ta' €11.65. Spiza li ma teżistix fil-każ ta' kawżi quddiem it-Tribunal.

f'arbitraġġ, hemm spiza minima ta' €116.47 b'hala *filing fee*. Għal dak li jikkonċerna spejjeż ta' notifika ta' dokumenti, fil-każ ta' arbitraġġ hemm is-somma ta' €23.29 għal kull dokument. Fit-Tribunal, spiza ta' notifika hi €2.30.

10. Meta l-qorti tikkunsidra l-ispejjeż li l-attur kien ser ikollu jhallas f'arbitraġġ għal *petty claim* li għandu kontra s-soċjeta konvenuta, tikkonkludi li fil-każ in eżami l-klawżola arbitrali hi kundizzjoni li għanda effett li tostakola lill-konsumatur li jfittex rimedju legali għall-ilment tiegħu u għalhekk hi ngusta. Kundizzjoni li dwarha l-attur ma kellu l-ebda *bargaining power*. F'sentenza **VB Penzugyi Lizing Zrt v Ferenc Schneider**, deċiża mill-Qorti Ewropea fid-9 ta' Novembru 2010 gie ċċitat dak li qalet l-istess qorti fis-sentenza **Oceano Grupo Editorial SA et vs Salvat Editores SA** tas-27 ta' Ġunju 2000:

*"It must be observed that the term which the national court is examining in the main proceedings, like a term whose purpose is to confer jurisdiction in respect of all disputes arising under the contract on the court in the territorial jurisdiction of which the seller or supplier has his principal place of business, obliges the consumer to submit to the exclusive jurisdiction of a court which may be a long way from his domicile. This may make it difficult for him to enter an appearance. **In the case of disputes concerning limited amounts of money, the costs relating to the consumer's entering an appearance could be a deterrent and cause him to forgo any legal remedy or defence. Such a term thus falls within the category of terms which have the object or effect of excluding or hindering the consumer's right to take legal action, a category referred to in subparagraph (q) of paragraph 1 of the Annex to the Directive (see Océano Grupo Editorial and Salvat Editores, paragraph 22).**"*

Hu minnu li jekk id-deċiżjoni tal-arbitru tkun favur l-attur, ser jirkupra l-ispejjeż, pero' wieħed irid jikkunsidra l-effett tal-kundizzjoni fuq il-konsumatur meta jiġi biex jiddeċiedi għandux jipproċedi kontra l-kumpannija ta' assikurazzjoni, li bla dubju hi finanzjarjament ferm iktar b'saħħitha mill-attur.

Għal dawn il-motivi tħassar is-sentenza tat-Tribunal għal Talbiet tal-Konsumatur tat-23 ta' Lulju, 2015 u għar-ragunijiet fuq mogħtija tiċhad l-ewwel eċċezzjoni tas-soċjeta konvenuta. Tibgħat l-atti lura quddiem it-Tribunal biex jikkunsidra u jiddeċiedi l-każ fil-meritu. Spejjeż taż-żewg istanzi a karigu tal-konvenuta.

Anthony Ellul.